

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Cap. 6. Circa huius Præcepti naturam de diebusque pro quibus est
impositum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

Sect. I. De Præcepto I. Recept. Sentent. 7

concurfus, & finito Sacro statim domum reuertantur.

Septima causa est maior utilitas, verbi gratia, si omittatur Missa ob peccata fatenda in calu necessitatis, quando vitæ adest periculum, & præceptum confessionis viget, nec in aliud tempus commode differri potest: vel cum quis crederet, si ob audiendam Missam Concionem relinqueret, non inuenturum postea, qui eam in rebus fidei, & necessariis ad salutem instrueret. Quia in his præcepta confessionis, & cognitionis Doctrinæ Catholice, vtpote diuina, humano, & Ecclesiastico præferenda. Palao p. 1. r. 2. d. uni. pun. ult. n. 8. & alij communiter.

Ultima causa excusationis sumitur ex parte Officii Sacerdotis, si sit nominatim excommunicatus, cuius summi aut manifestus Clerici percussor. Quia quilibet ex parte que tenetur eiusmodi Sacerdotem vitare maxime in rebus diuinis. Vnde si alius non sit, à

quo Missam valeas audire, ab obligatione eam audiendi excusarisimo delinques, si audires. Suar. d. 88. sect. 6.

Denique etsi consultum sit, omittentem Sacrum, vel ex malitia, vel ex impotentia, aliquas orationes fundere, vt sic aliquo modo fructum Sacrificii compense: attamen nullo iure adstringitur ad eas profundendas. Quia nulli est cautum, loco Missæ præfatas orationes subrogari debere: alias essent orationes signata, & non cuiusque arbitrio relicta. Missa præcipitur, vt eo Sacrificio Deus colatur, ab eoque misericordiam postulemus: sed non ideo omisso Sacrificio alia via est Deus ex obligatione precum substitutione colendus, aut exorandus. Quia licet maxime expediat, non tamen præcipitur. Azor. libr. 7. capit. 7. quest. 1. 4. Suar. d. 88. section. 6. Bonacin. de Sacram. d. 4. qu. vltim. punct. vltim. n. 16. Layman. l. 4. tract. 7. cap. 4. fine.

48

Non obligatur, qui Missam præfatas orationes effundere fructum Sacrificii compense.

SECTIO SECVNDA.

De Præcepto audiendi Missam, Quæstiones Dubiæ.

CAPVT VI.

Circa huius Præcepti naturam, de diebusque pro quibus est impossum.

DVBIVM I.

An sit de Fide certum, dari præceptum de audiendo in Festis Sacro?

De fide est. **D**E Fide est. Quia dari præceptum constat ex cõmuni traditione, ac praxi Ecclesiæ, & ex puerorum Catechismo, vbi hoc præceptum inter Ecclesiastica annumeratur: & qui huic veritati, reclamauerit, tanquam suspectus aduersus sacra mandata punitur, quæ ex Fide sunt stabilita: ergo de Fide esse fatendum est. Sic Suar. tom. 3. in 3. part. d. 88. sect. 1. & tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 5. Fagund. præf. 1. lib. 2. cap. 1. num. 1. Petr. de Ledefma tom. 1. sum. cap. 27. Trullench. lib. 3. in Decalog. cap. 1. dub. 5. num. 1.

De Fide non est. Quia nec à Deo reuelatum non est de esse inuenitur, nec aliquo loco definitum, Ecclesiam id præcipisse. Ita Hurtad. d. 5. de Sacrif. Miss. diff. 1. Lugo. Cardin. de Euchar. d. 2. a. numer. 1. Sotus in 4. dist. 13. question. 2. articul. 1. & alij.

Estimarim probabilis licet certissimum hoc mihi sit tale dari præceptum, non tamen de Fide probabilis esse. Fateor esse præceptum iure diuino funda-

tum obligans sub mortali, & eum, qui huic veritati reclamare ausus fuerit, tanquam suspectum aduersus sancta mandata, (vt ait Sotus) puniendum, sed dum non constat de Dei circa id reuelatione, nec de Ecclesiæ definitione, veritas hæc communi traditione, & praxi Ecclesiæ stabilitur, sed non ideo ex Fide constat roborari.

QVÆSTIO INCIDENTS.

Nũm in Quadragesimæ Feriis præcepti huius teneatur quis Sacrum exaudire?

Non solum in diebus Dominicis, ac Festis videtur teneri quis Sacro interesse, sed etiam in Feriis Quadragesimæ. Quia in cap. solent. de consecr. dist. 1. expresse dicitur, quod præfatis diebus debet ieiunium solui vespere, largitis elemosynis, & audita Missa. Sic Brocard. libr. 1. capit. 105. & alij, quos pressio nomine, refert Azor. tom. 1. libr. 7. cap. 4. quest. 2.

Minime tenetur quis ex vi huius præcepti Quadragesimæ Feriis interesse Sacro. Quia sic fert usus, ac praxis Ecclesiæ, omnibus Doctoribus consentantibus. Ita Tolet. lib. 6. cap. 8. num. 2. Barbosa ad cap. Solent. numer. 2. Scortia de Sacrif. Miss. lib. 2. cap. 2. numer. 1. Henriquez l. 9. c. 25. m. 3. Azor. citatur. Armil. v. Missa, n. 29. Tabie. n. 46. Angel. n. 57. Nauar. summ. c. 21. n. 2. Syluest. v. Missa, l. 5. 7. & v. Missa, l. 2. §. 1. & alij communiter.

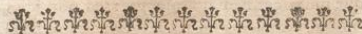
52 Tenetur quidem.

53 Non tenetur.

A 4

Hoc

⁵⁴ Hoc certissimum esse reor, Brocardique sententiam, si aliquando probabilis fuit, hodie sustineri non posse. Nam si huiusmodi preceptum de audienda Missa Quadragesimæ Feriis olim fortasse ex illius canonis præscriptione vigeat, iam contrario fidelium vii est abrogatum. Ego autem crediderim nunquam tale preceptum vixisse, sed illum canonem loqui de consilio circa Missæ audicionem, sicut manifestè de consilio loquitur circa elargitionem elemosynæ. Lege Barbosam. *ibi.*

QVÆSTIO INCIDENTS.

Nūm in Sanctæ Hebdomadæ triduo præcepti Ecclesiastici Missam audire teneamur?

⁵⁵ Teneris.

ENERI videmur. Quia ex iure communi triduum hoc inter Festa observanda præscribitur, unde omnes tenentur vi huius Ecclesiæ præcepti Sacrum exaudire. Sic Syluester *verb. Dominica, question. 1. disto 7.* qui citat Archidiaconum, non D. Antoninum uti Fagundez citandus affirmat.

⁵⁶ Non teneris.

Non tenemur. Quia licet olim ex iure communi illud triduum festum esset, & consequenter præceptum de Missa audienda vigeret: nunc vero non est festum consuetudine enim legitime introducta præceptum illud est abrogatum. Ita Fagundez *præc. 1. lib. 3. cap. 2. numer. 13.* Azor. *tom. 1. l. 7. c. 4. q. 2.* Tolet. *l. 6. cap. 8. num. 2.* & omnes.

⁵⁷ Hoc certū, & contrarium sustineri non potest, spectatur.

Hoc aded certum, vt contrarium ex iure communi minimè valeat sustineri. Secus dixerim, de iure particulari alicuius Diocesis, si quod extat alicubi. Imò mei Facundi venia, nec contrarium Syluester asseruit: sic enim profectus, *Quadam prædicatorum festorum sum per totum iure communi.* consuetudinem abrogata quoad cessationem ab operibus, vt communiter dicitur, vt tres dies Rogationum, & septem dies Dominica Passionis, id est hebdomada Paschæ, nec servantur hodie nisi tres dies Paschæ, & secundum Archidiaconum Parasceses, & feria V. in Cena Domini ad osculum Crucis. En Syluester affirmat, vnum & alterum illum diem ex sententia Archidiaconi, non ex propria asseruari: ipse enim solum asseruit tres Paschatis dies ex præcepto observandos.

QVÆSTIO INCIDENTS.

Nūm præceptum hoc suo ex genere ad lethale obliget?

⁵⁸ Ad mortale non obligat.

D mortale videbitur non obligare: ex genere suo, ideoque solum illi lethali-ter delinquant, qui ex contemptu expresso, (vel saltem tacito) omittunt in festis Sa-

crum audire: non verò illi, qui ex quadam negligentia, aut passione, aut quavis alia causa: venialiter enim tantum delinquant. Quia Concilium Agathense, quod expresse adstruit Missam in festis audiendam, verbo præceptum non vitur. Sic Angel. *ver. Feria, num. 42.* Rosel. *verb. Missa, num. 18.* Tabien. *ibi, 6. 43.* Altens. *lib. 4. titul. 16. cap. 1. question. 1.* Richard. *lib. 1. question. 19.* Gloss. *ad cap. Omnes, de consecr. dist. 1.* Turcrem in Canon. *Missæ, ea dist.*

Ex suo genere obligat ad lethale. Quia Concilium Agathense verbo plane vitur præceptum. Ergo cum alias sit de materia gravi, gra-
mortalis. uiter Ita D. Thom. *1. 2. quest. 122. art. 4.* Suarez *tom. 3. in 3. part. dub. 88. section. 1. & tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 15.* Azor. *lib. 7. cap. 1. question. 2.* Tolet. *lib. 6. cap. 8. num. 1.* Cardin. Lugo *de Eucharist. dub. 2. 2. num. 1.* Tiullen. *lib. 3. in Dealog. cap. 1. dub. 4. num. 2. & dub. 5. num. 6.* Bonac. *d. 4. de Sacrific. Missæ, ultim. punct. 1. 1. numer. 11.* Score. *de Sacrific. Missæ, lib. 2. cap. 20. num. 3.* & omnes.

Primam sententiam antiquatam omnino, secundam verò certam plane esse affirmo. Quia ita fert communis sensus fidelium, & vltus Ecclesiæ. Vnde non bene hodie audiret, qui contrarium adstruere auderet.

DVBIUM II.

An præceptum hoc sit ex iure diuino?

⁶¹ Est de diuino iure. Quia Dominus dixit, *Hoc facite in meam commemorationem.* Id est Sacerdotes sacrificent, populus autem aliquando Missæ interstet Sacrificio. Sic nonnulli Doctores, quorum sententiam satis esse probabilem asserunt Suarez. *tom. 3. in 3. part. d. 88. sect. 1. & tom. 1. de Relig. lib. 2. capit. 15.* Fagundez *præc. 1. lib. 2. capit. 1. numer. 7.* Inclinat Reginald. *lib. 19. numer. 11.* affirmans hoc præceptum partim esse diuinum, partim humanum.

De diuino iure non est, sed absolutè, ac simpliciter de iure Ecclesiastico, expresso quidem in cap. Omnes fideles, in cap. Sacerdotes, & in vltimo no. in cap. Missæ, de consecrat. dist. 1. Ita Suar. citatus, Fagundez numer. 5. & 6. Score. *lib. 2. de Sacrific. Missæ, cap. 1. numer. 1.* Nauar. *summ. cap. 21. numer. 1.* Nugus in 3. part. question. 83. articulo 6. Bonacin. *de Sacrific. Missæ, dub. 4. question. vltim. punct. 1. 1. numer. 6.* Filiuc. *tractat. 5. numer. 298.* Bassaus *verb. Missa 8. num. 1.* & alij plurimi.

⁶² Hoc verum, sed addiderim ex horum mente Doctorem, licet hoc præceptum absolutè, & simpliciter sit de iure Ecclesiastico, consentanea expone-
neum tamen iuri naturali, ac diuino, quod quidem probat primæ sententiæ fundamentum. Ideo Reginaldus asseruit partim esse diuinum, & partim humanum.

QVÆ

QVÆSTIO INCIDENS.

Nūm ante Concilium Agathense fuerit in Ecclesia de exaudiendo Sacro preceptum?

64
Minime
fuit.

MINIME fuisse videtur. Quia præcipuum Caput Canonici iuris, in quo fundatur præcepti audiendi Missam obligatio est solummodo ex Concilio Agathensi: ergo manifestè innotuit, ante hoc Concilium in Ecclesia huiusmodi præceptum non extitisse. Sic graues Doctores, quos pressis nominibus referunt Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 1. quæstion. 1. (qui quidem indicat esse probabile), & Fagund. præc. 1. lib. 2. cap. 1. num. 5. Machado lib. 2. p. 4. tract. 1. docum. 1. num. 1.

Fuit planè ante Concilium Agathense. Quia præceptum audiendi Missam in festis à primis Ecclesie temporibus viguisse colligitur ex Cano. 9. (alias 10.) Apostol. ex cap. Omnes fideles, de consecr. dist. 1. & ex Clemente lib. 5. com. iur. cap. ultim. & lib. 7. cap. 3. Ita Filliuc. tract. 27. num. 126. Sotus in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 1. Azor. & Fagund. ubi supr. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 15. num. 4.

Hanc sententiam fere certam esse existimo. Nam si ut ex citatis Canonibus constat, præceptum audiendi Sacrum à primis Ecclesie temporibus viguisse, certum erit iam ante Concilium Agathense huiusmodi adfuisse obligationem, siquidem hoc Concilium fuit Idibus Septembris circa annum Christi Domini quingentesimum sextum celebratum.

DVBIVM III.

An Pontifex summus possit in præcepto Missæ exaudiendæ dispensare?

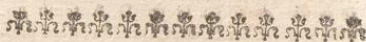
DISPENSARE non potest. Quia hoc præceptum est de iure diuino, indistinctum scilicet à Domino, dum dixit: *Hoc facite in meam commemorationem*, id est Sacerdotes Sacrum agant & fideles aliquando assistant. Sed Pontifex in iure diuino non dispensat. Sic nonnulli, quorum mentem Suarias tom. 3. in 3. part. dub. 88. sectio. 1. & tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 15. & Fagundez præc. 1. lib. 2. cap. 1. numer. 7. iudicant satis esse probabilem. In quam etiam Reginald. lib. 19. cap. 2. num. 11. videtur inclinare.

Potest equidem dispensare. Quia præceptum audiendi Missam simpliciter, & absolute est humanum, & Ecclesiasticum. Sed Summus Pontifex potest omnino in iure humano dispensare: ergo potest dispensare in præcepto Sacrum audiendi. Ita Suar. tom. 3. in 3. part. loco citato, Fagundez ubi supr. num. 11. Bonacin. de

Sacrific. Miss. dub. 4. quæst. ultim. pun. 1. num. 6. Hurtad. ibi, dub. 5. difficult. 1. Trullench. in Decalog. lib. 3. cap. 1. dub. 5. numer. 2. Diastil. tractat. 5. de Sacrament. d. 5. dub. 2. num. 17.

Hanc sententiam longe probabiliorem esse reor addens tamen, rarissime posse iustam offerri causam dispensandi cum aliquo, ut nunquam dum superstes fuerit, Missam exaudiat. Nam si causa est perpetuæ ægritudinis, qua lecto impeditur, non est necessaria dispensatio: si autem quis infirmitate non afficitur, & ad alia negotia diuerit pollens robore, vndenam sic valeat dispensari, haud facile inuenies.

69
Hoc probabilem mihi

CAPVT VII.

Circa Personas, quæ ad huius observationem obligantur?

DVBIVM IV.

An statim ac quis annos discretionis inierit teneatur hoc præceptum obseruare?

NON statim tenetur. Quia Ecclesiastica præcepta non adstringunt eos, qui nondum ad pubertatis deuenierint annos. Sotus, Sà, & alij, quos refert Leand. part. 1. de Sacrament. tractat. 5. d. 1. quæstion. 28. Marchant. in Candelab. Sacrament. qq. Pastoral. tractat. 4. cap. 6. quæst. 1. asserens non teneri pueros statim post septennium ad Missam audiendam; quovisque perfectiorem rationis ineat usum, quo attentionem, ac deuotionem, quæ tantum deceat Sacrificium plenius apprehendant.

Proculdubio statim obligatur. Quia quilibet fidelis postquam annos discretionis attingit, vere est Ecclesiastici præcepti capax: ergo ex præceptum audiendi Missam asseruandum adstringitur. Ita Nauar. sum. c. 21. n. 1. Henriq. l. 9. c. 25. n. 1. Card. Lugo de Euchar. d. 2. n. 1. Marchin. p. 3. de Ord. c. 17. num. 2. Tolet. l. 6. c. 8. Coninch. de Sacram. qu. 83. art. 6. num. 286. Diana part. 5. tract. 13. resol. 77. Martinon. de Sacram. d. 40. sect. 9.

Hanc sententiam certam esse crediderim, quæ his aliisque innumeris Doctores confirmatur. Vnde assero ex Henriquez mox, ac puer rationis usum inierit, quod quidem circa septennium, aut paulo post accidere assolet, ad audiendam Missam obligari, quamuis non, ut docet, Mysterij præstantiam apprehendat, neque eam quæ opus est præ se ferat attentionem.

70
Non tenetur statim.

71
Statim tenetur.

72
Certā hanc sententiam esse crediderim.

ESCORBAR

Leol. Mer.

m. V. V. II.

EL. IV.

6